

مسیر انحرافی در واردات خودرو

آیین نامه واردات خودرو توسط ایرانیان خارج از کشور، چگونه فرصت طلایی کاهش ناترازی بنزین و عدم فشار به بازار ارز را می سوزاند؟

محمد حقگو
economice@khorasannews.com

در حالی که اقتصاد ایران با چالش جدی ناترازی بنزین دست و پنجه نرم می کند، انتظار می رفت آیین نامه های اجرایی در حوزه واردات خودرو، ابزاری استراتژیک برای گذار از این بحران باشند. با این حال، مصوبه اخیر واردات خودرو توسط ایرانیان مقیم خارج از کشور، نه تنها گرهی از کلاف سردرگم ناترازی سوخت باز نخواهد کرد، بلکه با طراحی سیاست های سلبی و تعرفه های باردارنده، به یک «مسیر انحرافی» بدل شده است؛ مسیری که در آن از ظرفیت بالقوه منابع ارزی ایرانیان خارج از کشور نیز بهره برداری بهینه صورت نمی گیرد.

اصلاحیه ای بر یک مصوبه ناکافی

یک هفته پیش بود که مصوبه مربوط به تعرفه واردات خودرو برای ایرانیان ساکن خارج از کشور توسط سازمان توسعه تجارت ابلاغ شد. بر این اساس و طبق نظر مجلس درباره بند «ر تبصره (۱) ماده واحد قانون بودجه سال ۱۴۰۴، واردات هر فرد یک دستگاه خودروی مجاز اعلام شد؛ وارداتی که بدون انتقال ارز و از محل ارز در اختیار متقاضی انجام می شود. با این حال، در این آیین نامه، حقوق ورودی خودروهای هیبریدی معادل ۱۰۰ درصد و تعرفه خودروهای بنزینی بین ۱۱۰ تا ۱۶۵ درصد تعیین شده است. این ابلاغیه، مجدد موضوع استفاده حداکثری از پتانسیل های ملی برای رفع ناترازی و تنظیم بازار خودرو با کمترین فشار بر بازار ارز را به صدر توجه ها آورده است؛ هدفی که به نظر می رسد در گیرودار تعرفه های سنگین، به حاشیه رفته است.

چالش کسری سوخت؛ بحرانی که

جدی تر می شود

پیش از هر تحلیل، باید نگاهی به تازه ترین اعداد و ارقام حوزه کسری بنزین داشته باشیم. آمارهای رسمی نشان می دهد که ایران سال گذشته دست کم ۱۲۰۵ میلیون لیتر بنزین وارد کرده که پیش بینی می شود رقمی در حدود ۲۰۷ میلیارد دلار ارز از منابع ملی را بلعیده باشد.

(با عمر بالای ۲۰ سال) در جاده ها تردد می کنند که سال گذشته نزدیک به ۸ میلیارد لیتر بنزین مصرف کرده اند؛ عددی که معادل ۷۰ درصد کل ناترازی بنزین کشور است. در کنار این فاجعه، حدود ۲۲ میلیون خودروی دیگر نیز با میانگین مصرف ۷ تا ۱۰ لیتر در ۱۰۰ کیلومتر، دوباره بر میانگین جهانی سوخت می سوزانند.

هدف گیری واردات هیبریدی ها

یک ضرورت استراتژیک

در چنین وضعیتی، استفاده از خودروهای هیبریدی با مصرف کمتر از ۴ لیتر، نه یک انتخاب لوکس، بلکه یک «ضرورت استراتژیک» است. با این حال، آیین نامه واردات به جای تسهیل ورود این خودروها، عملاً راه را بر آن ها بسته است؛ حال آن که انتظار می رفت آیین نامه، ابزاری برای واردات حداکثری خودروهای کم مصرف و اقتصادی هیبریدی باشد.

خطای استراتژیک با سبب تعرفه

۱۰۰ درصدی

به باور کارشناسان، یکی از خطاهای راهبردی این آیین نامه، تعرفه ۱۰۰ درصدی فعلی است که واردات خودروهای اقتصادی و هیبریدی (نظیر تویوتا کرولا) را عملاً غیرممکن می سازد. این تعرفه، مدل واردات را به سمت خودروهای لوکس سوق می دهد که با توجه به محدودیت های مربوط به آن ها، هیچ تأثیری بر ناترازی سوخت نخواهند داشت و صرفاً شکاف طبقاتی را در فضای اجتماعی تشدید می کنند. پیشنهاد می شود برای خودروهای هیبریدی، تعرفه ها به صورت پلکانی و تشویقی «نوسازی ناوگان فرسوده» است؛ فرصتی که آیین نامه فعلی دقیقاً از آن غفلت کرده است.

مصرف بالای خودروهای فرسوده؛ عامل

۷۰ درصد ناترازی

چالش کلیدی دیگر، نادیده گرفتن سهم خودروهای فرسوده در بحران سوخت است. هم اکنون حدود ۲۰۶ میلیون خودروی فرسوده

متقاضی نهایتاً می توانست خودروی شخصی خود را وارد کند؛ رویکردی که کاملاً با هدف تنظیم بازار و کمک به حل ناترازی سوخت مغایرت دارد و آن را به یک «تسهيلات شخصی» تقلیل می دهد.

در مجموع، به نظر می رسد مصوبه فعلی، فرصتی طلایی برای نوسازی ناوگان و کاهش فشار بر پالایشگاه ها را فدای درآمدزایی کوتاه مدت تعرفه ای کرده است. اگر سیاست گذار به جای اصرار بر تعرفه ۱۰۰ درصدی، مشوق هایی برای ورود خودروهای هیبریدی وضع کند و ضمن حذف محدودیت های دست و پا گیر، پیوندی منطقی میان واردات و اسقاط خودروهای فرسوده برقرار کند، می توان به «بازی دوسر برد» در کاهش ناترازی سوخت و آرامش بازار خودرو امید داشت. تداوم سیاست های فعلی، کشور را همچنان در سیکل معیوب مصرف بنزین یارانه ای و کسری بودجه ناشی از واردات سوخت اسیر خواهد کرد و این فرصت بزرگ ارزی، تنها در حدیک پتانسیل روی کاغذ باقی خواهد ماند.

خودروی نوپلاک به چرخه حمل و نقل به ازای هر خودروی اسقاطی هستیم؛ موضوعی که با توجه به وضعیت مصرف سوخت خودروهای داخلی، ناترازی بنزین را تعمیق کرده است. هرچند وزیر صمت از طرحی برای تولید یک خودرو به ازای خروج یک خودروی فرسوده سخن گفته، اما این طرح نیز با چالش های اجرایی خاص خود روبه روست.

موارد عجیب و بین بست های اجرایی

گفت و گوی ما با برخی هموطنان مقیم خارج، زوایای پنهان این آیین نامه را آشکارتر می کند. «حمید»، از ایرانیان مقیم سوئد، می گوید از سال گذشته که موضوع واردات اعلام شد، استقبال خوبی صورت گرفت، اما بوروکراسی کندو حتی اظهار بی اطلاعی سفارت ایران در آن کشور، موجب شد تقاضاها عملاً بی پاسخ بماند. همچنین «علی»، از ایرانیان ساکن کانادا، به شرط عجیبی در آیین نامه دی ماه سال گذشته اشاره می کند که طبق آن، خودرو باید پیش از تاریخ ۱۲ آذر خریداری شده باشد. این یعنی

است. در حالی که برای اشباع بازار و ایجاد رقابت، می توانست افزایش سقف واردات برای هر فرد هدف گذاری شود. همچنین برای رفع معضل خدمات پس از فروش، سیاست گذار می توانست لیستی مشخص از مدل های برندهای معتبر جهانی (مانند تویوتا، هیوندای، کیا و نیسان) را تعیین کند تا شرکت های نماینده در داخل، زمینه ساز ورود خدمات و لوازم بدکی لازم شوند.

جای خالی اتصال فرایند واردات

به اسقاط خودروها

علاوه بر موارد فوق، پیوند دادن هر واردات به اسقاط یک خودروی فرسوده (به صورت آنلاین و تسهیل شده)، می توانست ضامن نوسازی ناوگان باشد. در حال حاضر نیاز مبرمی به خروج خودروهای فرسوده وجود دارد، اما طبق آمارها، در دو سال گذشته تنها حدود ۵۰۰ هزار خودرو از رده خارج شده که وضعیت مطلوبی نیست. جالب این جاست که برخلاف پیش بینی ها، هم اینکه به جای خروج یک خودرو در ازای تولید ۴ خودرو، در عمل شاهد ورود ۱۲

سرنوشت مبهم ۷۰۰ همت تسهیلات حمایتی صنعت

وعده حمایت ۷۰۰ همتی دولت به صنایع در حالی در «هاله ای از ابهام» قرار گرفته که بانک ها از پرداخت ارقام میلیاردي سخن می گویند؛ اما این پول ها دقیقاً کجا رفته اند؟

معمای ۱۲ هزار واحد تولیدی

عزت... زارعی، سخنگوی وزارت صنعت، معدن و تجارت، با اشاره به ضرورت تفکیک میان «تسهيلات بسته ارزی» و «اعتبارات جاری» می گوید: «در حال پایش دقیق ارقام هستیم تا مشخص شود این پول ها واقعاً به دست واحدهای هدف رسیده است یا خیر.» او تأکید می کند که این بسته ۷۰۰ همتی، مصوب هیئت عالی نظارت بانک مرکزی بوده و دقیقاً برای ۱۲ هزار واحد تولیدی که از تغییرات ناگهانی سیاست های ارزی آسیب دیده اند، هدف گذاری شده بود. به گفته زارعی، نتایج این پایش به زودی برای تنویر افکار عمومی منتشر خواهد شد تا مشخص شود آیا این حمایت ها به مقصد رسیده یا در میانه مسیر بوروکراسی بانکی، تغییر جهت داده است.

در حالی که شبکه بانکی کشور با انتشار آمارهای کلان، از پرداخت تسهیلات گسترده به بخش تولید خبر می دهد، شکاف عمیقی میان این اعداد و واقعیت های کف صنعت احساس می شود. بسته ۷۰۰ هزار میلیارد تومانی دولت که قرار بود سدی در برابر شوک های ارزی برای تولیدکنندگان باشد، اکنون به کلاف سردرگمی تبدیل شده که وزارت صمت را وادار به ورود به فاز «پایش دقیق» کرده است؛ آیا این منابع به مقصد رسیده، یا تنها گزارش سازی بانکی بوده است؟

وقتی «آمار» با «واقعیت» همخوانی

ندارد

به گزارش فارس شبکه بانکی مدعی پرداخت بیش از ۱۲۰۰ میلیارد تومان تسهیلات به واحدهای تولیدی است، اما وزارت صمت اکنون با ایجاد یک علامت سؤال بزرگ، در پی کشف حقیقت است: آیا این منابع در چارچوب بسته حمایتی مقابله با شوک های ارزی پرداخت شده یا صرفاً جابه جایی اعتبارات جاری و معمول بانک ها است که همواره در جریان بوده است؟ این بسته ویژه که پیش از تغییرات ارزی اخیر طراحی شده بود، قرار بود با بهره گیری از ابزارهای اعتباری (مانند I.C و برات الکترونیکی)، سه گروه حساس را پوشش دهد: واحدهای کوچکی که مواد اولیه را از بازار گران می خردند، صنایع وابسته به بورس کالا و تولیدکنندگانی که مستقیماً واردات انجام می دهند.

تعویض رایگان وسایل سرمایشی و گرمایشی قدیمی

معاون برنامه ریزی و اقتصادی وزارت نیرو از اجرای بسته های مشوق جدید شامل تخفیف های ۳۰ درصدی قبض برق و جایگزینی رایگان وسایل سرمایشی و گرمایشی قدیمی خبر داد. به گزارش فارس، یزدان رضایی از آغاز به کار شرکت های «کارور انرژی» خبر داد و افزود: در این طرح، وسایل سرمایشی و گرمایشی قدیمی شهروندان به صورت داوطلبانه و رایگان با مدل های با کیفیت و بهینه

جایگزین می شود. در این مدل، سرمایه گذار هزینه های جایگزینی را تأمین کرده و در مقابل، انرژی صرفه جویی شده را از طریق کاهش بار مصرف خریداری کرده و به بخش تولید تزریق می کند. رضایی همچنین افزود: هر مشترکی که مصرف برق خود را نسبت به سال گذشته ۱۰ درصد مدیریت کند و کاهش دهد، از ۳۰ درصد تخفیف در تعرفه قبض بهره مند می شود.

۱۳۷۰- در دبیرستان حکمت - ۱۳۷۰

با نهایت تأسف و اندوه، درگذشت

بزرگ خاندان، شادروان محمد رضا سیلانیان طوسی

را به اطلاع کلیه بستگان، دوستان و آشنایان می رسانیم.

ایشان که سال ها مایه عزت و الفت خانواده بودند،

پس از عمری تلاش و مهربانی، در آمریکا به آرامش ابدی پیوستند.

روحش شاد، یادش جاودانه و راهش پررهورو باد.

خانواده سیلانیان طوسی